

Asiakirjan diaarinumero: 525/2020

Päivämäärä: 11.09.2020

Otsikko: Tampere, Asemakeskuksen kulttuuriympäristöselvitykset, asemakaava nro 8640 (TRE:2857/10.02.01/2016)

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä EE(S)T</i>
Lyyra-Seppänen Anna	Vahva	2020-09-11 14:36
Katariina	Vahva	2020-09-11 15:11
Soininen Tuija-Liisa		

Tämä dokumentti sisältää:

- Etusivun
- Alkuperäisen dokumentin (tai dokumentit)
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole asiakirjan sivuilla nähtävillä, mutta ovat sähköisesti liitettynä.

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.

Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta >

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

11.09.2020 DIAR: 525/2020

Tampereen kaupunki
Kirjaamo
PL 487

33101 Tampere

kirjaamo@tampere.fi

Lausuntopyyntönnä 25.8.2020

TAMPERE, ASEMAKESKUKSEN KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYKSET, ASEMAKAAVA NRO 8640 (TRE:2857/10.02.01/2016)

Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikossa mainitusta aiheesta. Maakuntamuseo on tutustunut seuraaviin aineistoihin: *Tampereen rautatieasema, henkilöratapiha, eteläinen veturitalli ja Viinikanojan silta Rakennushistoriaselvitys* (Vahanan Rakennusfysiikka Oy 18.6.2020), *Tampereen Asemapuisto Ympäristöhistoriallinen selvitys* (Näkymä Oy 21.1.2020), *Tampereen asemakeskus Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä alustava vaikutusten arviointi* (WSP Finland Oy 7.5.2020), ja toteaa niistä lausuntonaan seuraavaa.

Rakennushistoriaselvitys

Tampereen rautatieasemaa, henkilöratapihaa, eteläistä veturitallia ja Viinikanojan siltaa käsittelevä rakennushistoriaselvitys (Vahanan Rakennusfysiikka Oy) kokoo kattavasti ja informatiivisesti tiedot asemarakennuksesta lähiympäristöineen. Selvityksessä on monipuolisesti tarkasteltu kohteen rakennushistoriaa ja ominaispiirteitä, ja tiedot perustuvat luotettavasti kenttätöiden materiaaliin ja arkistolähteisiin. Johtopäätökset kohteen kulttuuriympäristöarvoista on vedetty johdonmukaisesti aineiston perusteella ja keskeisten piirteiden ja osakokonaisuuksien osalta on analysoitu kohteen muutoksensietoa ja herkkyyttä.

Maakuntamuseon näkemyksen mukaan rakennushistoriaselvitys täyttää asemakaavan lähtöaineistolle esitetyt vaatimukset rakennetun kulttuuriympäristön huomioimiseksi. Asemakokonaisuuden keskeiset kulttuuriympäristöarvot on selvityksessä esitetty siten, että niiden perusteella on mahdollista muodostaa suojelutavoitteet asemakaavaa varten.

Rakennushistoriaselvityksen perusteella maakuntamuseo toteaa, että asemarakennuksen, ratapihan ja eteläisen veturitallin osalta tärkeimpinä suojelutavoitteina voidaan pitää asemarakennuksen läntisen julkisivun säilymistä, aseman maisemallisen aseman säilymistä Hämeenkadun pääteaiheena, laiturikatosten säilymistä vähintään reunalaiturin alkuperäisen hahmon ja välilaiturien katosten tyyppin osalta sekä eteläisen veturitallin itsenäisen aseman säilymistä ja maisemallisen yhteyden säilymistä veturitallilta ratapihan yli asemarakennukseen. Selvitystiedon pohjalta on syytä harvita suojelutavoitteiden ulottamista myös asemarakennuksen tärkeimpiin sisätiloihin.

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO Museokeskus Vapriikki,

Alaverstaanraitti 5, 33101 Tampere. Puh. 040 6730784. Fax: 03 5656 5141

Sähköposti: pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi www.vapriikki.fi

Ympäristöhistoriallinen selvitys

Tampereen asemapuiston ympäristöhistoriallinen (Näkymä Oy) selvitys käsittelee laajasti rautatieaseman länsipuolelle sijoittuvien puisto- ja aukiutilojen historiaa, niiden kulttuurihistoriallista merkitystä ja asemaa maisemassa. Maakuntamuseo toteaa, että selvitys antaa hyvät ja riittävät tiedot aseman kulttuurihistoriaan elimellisesti liittyvän asemapuiston ominaispiirteistä ja arvoista, ja vaalittavat keskeiset piirteet ovat selvityksen pohjalta luotettavasti johdettavissa asemakaavan suojelutavoitteita varten. Asemapuiston suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä avoimen aukiutilan osuus aseman pääjulkisivun edustalla ja maisemallisten arvojen säilyminen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kohteen *Hämeenkatu, Hämeensilta ja Keskustori* yhteydessä.

Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvitys sekä alustava vaikutusten arviointi

Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvityksen sekä alustavan vaikutusten arvioinnin (WSP Oy) osalta maakuntamuseo toteaa, että selvityksessä on tuotu esiin keskeiset kulttuurimaisemaan vaikuttavat seikat. Suunnittelualueen ja sen lähiympäristön arvokkaat rakennetut ympäristöt huomioidaan pääosin asianmukaisesti. Maisemallisen vaikutuksen osalta esitetään monipuolisesti katunäkymiä lähialueen kaupunkirakenteesta kohti suunnittelualuetta. Vaikutukset tärkeisiin näkymiin ja kaukomaisemaan on käsitelty asianmukaisesti. Kaupunkitilan elementtejä ja ympäröivien alueiden identiteettiä käsitellään riittävästi, jotta muutoksia kaupunkikuvaan ja -rakentamiseen on mahdollista arvioida. Näkymäkuvissa on pääosin riittävästi huomioitu vaikutukset Tammerkosken kansallismaisemaan, Hämeenkadun RKY-kohteeseen ja maakunnallisesti merkittäviin rakennetun ympäristön kohteisiin.

Selvityksen aluekuvauksissa ja näkymäkuvissa on edelleen joitakin täydennystarpeita. Kuten maakuntamuseo on edellisessä lausunnossaan 20.2.2018 (diar. 27/2018) todennut, tulisi Kyttälän kaupunginosan taustasta tuoda esiin myös nk. Kyttälän kaupunkisaneeraus, jonka tulosta Kyttälän ruutukaava on ja josta on jäljellä vielä fragmentteja rakennetussa ympäristössä. Niin ikään Tammelan kaupunginosan muutoksen kuvauksessa on syytä mainita 1900-luvun puoliväli, jolloin aluetta rakennettiin umpikortteliperiaatteella, mutta toteutus jäi kesken ja kortteleista toteutui vain joitakin kulmarakennuksia. Lukuun 2.4. *Lähialueen arvorakennuksia*, alueeseen (J) Tullin alue ja Sorsapuisto ja sitä kuvaavaan karttaan s. 17 tulee lisätä Lindmanin talo (nykyinen ravintola Telakka). Luvussa 2.5. *Suunnittelualueella sijaitsevat rakennukset ja ympäristöt* tulee kohteen nro 2, Rautatienkatu 27, tiedot täydentää rakennusvuodella.

Valtakunnallisesti merkittävän Tampereen tuomiokirkon osalta maakuntamuseo toteaa, että esitetyt näkymäkuvat kirkkopuistosta, kirkon läntiseltä portilta ja kirkon itäisivulta (näköympäristöt 25 A-C) eivät anna riittävän kattavaa kuvaa muutoksen merkittävyydestä. Erityisesti pidempi näkymä kirkon luoteispuolelta, Tuomiokirkonkadulta (Tuomiokirkonkadun-Siukolankadun risteyksen tuntumasta) kaakkoon, on tarpeen. Maakuntamuseon näkemyksen mukaan suunnitelmassa esitetty rakentaminen tulee merkittävästi muuttamaan tuomiokirkon maisemallista asemaa ja dominanssia koko Juhannuskylän kaupunginosassa ja radan länsipuolisilla alueilla, ei pelkästään vaikutusten arvioinnissa käytetyllä kahden korttelin suojavyöhykkeellä. Maakuntamuseo esittää, että näkymäkuva-aineistoa täydennetään tältä osin ja arvio tuomiokir-

kon muutoksensietokyvyksi muutetaan korkeintaan kohtuulliseksi. Lisäksi maakuntamuseo esittää, että vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan tuomikirkon näkyvyyttä myös toisen kaupunkirakenteen kiintopisteen eli rautatieaseman edustan ja Hämeenkadun itäpäänteen suunnasta.

Kaupunkikuva- ja kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta maakuntamuseo toteaa, että erityisesti Rautatienkadun suuntaisiin tilasarjoihin kaupunkitilassa kohdistuu merkittäviä muutoksia, jotka muokkaavat Hämeenkadun itäisen pään mittakaavaa ja identiteettiä kauaskantoisesti. Maakuntamuseo huomauttaa lisäksi, että yhteenvetona maisemallisista (sekä lähi- että kaukomaisemaan kohdistuvista) vaikutuksista ja kaupunkitilojen identiteettiin kohdistuvista vaikutuksista kaavaselostuksessa on syytä tuoda esiin asemakeskussuunnitelman suuruusluokaltaan ainutlaatuisen merkittävä vaikutus Tampereen kaupunkikeskustan maantieteelliseen hahmottamiseen ja sen painopisteen muuttumiseen.

Yhteenvetona esitetystä selvitysaineistosta maakuntamuseo toteaa, että mainitut kolme selvitystä voidaan kokonaisuutena arvioida asianmukaisiksi ja edellä kuvatuin täydennyksin varustettuna myös riittäviksi kulttuuriympäristöä ja sen muutosta kuvaaviksi selvityksiksi. Erityisesti alustavaa vaikutusten arviointia tulee kehittää ja täsmentää suunnittelutyön kuluessa. Maakuntamuseo edellyttää, että selvitysten tuoma tieto asemanseudun kulttuuriympäristön moniulotteisista arvopiirteistä ja muutoskestävyydestä huomioidaan näiden arvojen vaatimalla tavalla asemakaavan suunnittelussa.

Yksikön päällikkö

Tuija-Liisa Soininen

Tutkija

Anna Lyyra-Seppänen

Tiedoksi: Pirkanmaan liitto; Museovirasto/Kulttuuriympäristöpalvelut; Pirkanmaan ELY-keskus/Y-vastuualue/Yhdyskunnat ja luonto

AL-S/al-s